

INFORMACIJU O PRIMJENI ODLUKE O PRIVREMENIM MJERAMA ZA OGRANIČAVANJE CIJENA PROIZVODA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI I LISTI PROIZVODA

U skladu sa Zakonom o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi („Službeni list CG“, broj 52/22), koji je Skupština Crne Gore usvojila 10. maja 2022. godine, Vlada Crne Gore je utvrdila Odluku o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda („Službeni list CG“, br. 68/22, 90/22, 114/22 i 69/23), kojom je propisano ograničavanje marži u trgovinama na veliko na 5%, a u malim trgovinama na 7% pšenično bračno (tip 400 i 500), šećer, suncokretovo ulje i kuhinjsku so (u daljem tekstu: odluka). Donošenje odluke je imalo za cilj da doprinese otklanjanju štetnih posljedica inflacije, ograniči rast cijena osnovnih životnih namirnica i dovede do smanjenja inflatornih očekivanja.

Podaci o godišnjoj stopi inflacije u periodu od juna 2022. godine do septembra 2023. godine (prikazani u Tabeli 1) ukazuju na opravdanost uvođenja i produženja mjera koje imaju za cilj uspostavljanje cjenovne stabilnosti i zaštitu životnog standarda građana u mjeri mogućeg.

Tabela 1: Godišnja stopa inflacije na mjesečnom nivou u Crnoj Gori

	Godišnja inflacija (CPI)
Jun 2022.	13,5%
Jul 2022.	14,9%
Avgust 2022.	15,0%
Septembar 2022.	16,0%
Oktobar 2022.	16,8%
Novembar 2022.	17,5%
Decembar 2022.	17,2%
Januar 2023.	16,2%
Februar 2023.	15,1%
Mart 2023.	10,5%
April 2023.	8,6%
Maj 2023.	8,4%
Jun 2023.	7,5%
Jul 2023.	6,9%
Avgust 2023.	8,6%
Septembar 2023.	7,9%

Izvor: MONSTAT

Godišnja stopa inflacije je u junu 2022. godine iznosila 13,5%, a prema posljednjim dostupnim podacima u septembru 2023. godine je iznosila 7,9%. Iako je inflacija ključno izazvana eksternim šokovima i rezultat je djelovanja brojnih faktora, kao što su problemi nedovoljne ponude na globalnom nivou i energetska krizu, za izrazito otvorenu crnogorsku ekonomiju je veoma važno da se na adekvatan način prati aktuelna situacija i donose blagovremene mjere radi prilagođavanja novonastalnim okolnostima. Ministarstvo smatra da ključni faktori koji determinišu opšti porast nivoa cijena globalno, a kao što su rat u Ukrajini, prekidi lanaca snabdijevanja, posljedice COVID-19 pandemije, rastuća neizvjesnot, ali i novonastala situacija u Izraelu, djeluju i dalje i u kombinaciji sa drugim faktorima utiču na kreiranje inflatornih očekivanja i kreiraju određeni inflatorni pritisak.

Mišljenja smo da faktori koji su djelovali u junu 2022. godine, kada je Vlada Crne Gore po prvi put donijela odluku, djeluju i dalje, pa stoga smatramo da je potrebno nastaviti sa njenom primjenom i posvetiti posebnu pažnju kako bi se inflacija stavila pod kontrolu i zaštitila kupovna moć građana.

Na osnovu raspoloživih podataka Uprave za inspeksijske poslove i redovnih izvještaja i analiza Ministarstva uočava se da postoji rast cijena proizvoda koji čine osnovne prehrambene proizvode, međutim evidentno je da kod većine proizvoda kod kojih je na snazi ograničavanje trgovačkih marži došlo do smanjenja maloprodajnih cijena.

Analiza Ministarstva pokazuje da je u periodu od juna 2022. godine do septembra 2023. godine došlo do:

- smanjena cijene jestivog suncokretovog ulja po litru za prosječno 48%,
- smanjenja cijene pšeničnog brašna po kilogramu za prosječno 17%,
- smanjenja cijene šećera po kilogramu za prosječno 2%,
- povećanja cijene kuhinjske soli po kilogramu za prosječno 14%, a usljed rasta nabavne cijene ovog proizvoda za više od 35%.

Primjena odluke je pokazala odgovarajući stepen adekvatnosti, primjerenost trenutnoj ekonomskoj situaciji i bez ugrožavanja kontinuiteta snabdjevenosti dovela do značajnog smanjenja maloprodajnih cijena.

Naime, prema analizama odluka je imala povoljno dejstvo na smanjenje cijena osnovnih životnih namirnica i u značajnoj mjeri zaštitila životni standard građana. Odluka je posebno doprinijela zaštiti standarda ekonomski najugroženijih kategorija u čijoj strukturi potrošnje osnovni prehrambeni proizvodi zauzimaju najveće učešće.

Na osnovu prethodno navedenog, preporučuje se Vladi Crne Gore da u narednom periodu nastavi sa ograničavanjem maksimalnih marži u iznosima od 5% i 7% za sljedeće proizvode: pšenično bračno (tip 400 i 500), šećer, suncokretovo ulje i kuhinjska so.

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj __ novembra 2023. godine, razmotrila **Informaciju o primjeni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda**, koju je dostavilo Ministarstvo ekonomskog razvoja